

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 218/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen työttömyysturvaa saavien mahdollisuudesta omaehtoiseen opiskeluun

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Ilmari Nurmisen /sd näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KKV 218/2017 vp:

Onko iltaopiskelu este työttömyysturvan saamiselle ja

aikooko hallitus helpottaa omaehtoisen opiskelun mahdollisuuksia suurtyöttömyyden aikaan?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Työttömyysturvajärjestelmän tarkoituksena on turvata työttömän työnhakijan taloudelliset mahdollisuudet hakea työtä ja parantaa edellytyksiään päästä tai palata työmarkkinoille korvaamalla työttömyydestä aiheutuvia taloudellisia menetyksiä. Päätoimisesti opiskeleva henkilö ei tosiasiallisesti ole työtön, eikä hänellä sen vuoksi ole oikeutta työttömyysetuuteen. Työtön voi kuitenkin opiskella sivutoimisesti ilman, että opiskelu vaikuttaa oikeuteen saada työttömyysetuutta.

Jos kyse ei ole lukio-opinnoista tai opinnoista, joiden tavoitteena on ammattikorkeakoulututkinnon, ylemmän ammattikorkeakoulututkinnon taikka yliopistossa suoritettavan alemman tai ylemmän korkeakoulututkinnon suorittaminen, opintojen päätoimisuus ratkaistaan opintojen laajuuden perusteella. Nämä säännökset ovat yksiselitteisiä eikä niihin lähtökohtaisesti liity harvintaa.

Muita kuin edellä mainittuihin tutkintoihin tähtäviä opintoja pidetään päätoimisina, kun opintojen opintosuunnitelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään viisi opintopistettä tai kolme opintoviikkoa tai 4,5 osaamispistettä opiskelukuukautta kohti. Jos opintojen laajuutta ei ole määriteltävä opintopisteinä, opintoviikkoina tai osaamispisteinä, opintoja pidetään päätoimisina, jos niiden opetusohjelman mukainen laajuus on keskimäärin vähintään 25 viikkotuntia. Merkityksellistä on vain opintojen laajuus, eikä esimerkiksi se, mihin vuorokaudenaikaan lähiopetusta järjestetään.

Kirjallisen kysymyksen perusteluosassa mainitaan tapaus, jossa työnhakija oli työttömyysturvan menettämisen uhan takia perunut suunnitellun taksinkuljettajan ammattiin kouluttautumisen. Taksikurssilla opiskelun pää- ja sivutoimisuutta arvioidaan lähtökohtaisesti viikoittaisen tunti-

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 218/2017 vp

määrän perusteella. Tällöin oikeus työttömyysetuuteen säilyy, jos opintojen laajuus on enintään 25 tuntia viikossa.

Opiskelun vaikutuksen oikeuteen saada työttömyysetuutta ratkaisee työ- ja elinkeinotoimisto, joka antaa asiaa koskevan työvoimapolitiittisen lausunnon työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle. Työvoimapolitiittinen lausunto voidaan periaatteessa antaa heti, jos TE-toimisto saa riittävät tiedot työnhakijan opinnoista. Jos lausuntoa ei voida antaa heti, asian selvittämisestä ilmoitetaan työttömyyskassalle tai Kansaneläkelaitokselle, joka harkitsee ilmoituksen perusteella, onko etuuden maksaminen syytä keskeyttää selvityksen ajaksi. Tarkoituksena on välttää etuuden aiheuton maksaminen ja sitä seuraava takaisinperintä. TE-toimiston tulee ratkaista työttömyysturva-asia 30 päivän kuluessa siitä, kun työnhakija on antanut häneltä pyydetty selvitykset.

Joissakin tapauksissa työttömän päätoimisen opiskelun tukeminen työttömyysetuudella on työvoimapolitiittisesti tarkoituksenmukaista. Opiskelun tukemisen edellytyksenä on, että työnhakijalla on TE-toimiston toteama koulutustarve, ja toimisto arvioi, että omaehtoisen opiskelun tukeminen on työvoimapolitiittisesti tarkoituksenmukaisin keino parantaa työnhakijan ammattitaitoa ja mahdollisuuksia saada työtä tai säilyttää työpaikkansa. Lisäksi edellytetään, että opiskelun katsotaan olennaisesti parantavan työnhakijan mahdollisuuksia työllistyä avoimille työmarkkinoille.

Opetus- ja kulttuuriministeriö asetti 26.1.2017 hallituksen päätöksen mukaisesti kolmikantaisen työryhmän selvittämään mahdollisuuksia, joiden avulla työttömien koulutuksen kohdentumista ja osaamista voidaan parantaa ja lisätä. Työryhmä tarkasteli työttömyysetuudella tuetun omaehtoisen opiskelun mallin kehittämisvaihtoehtoja tammi-maaliskuussa 2017. Työryhmä luovutti loppuraporttinsa maaliskuussa 2017.

Työryhmässä tarkasteltiin muun muassa koulutustarvearvioinnin laadun kehittämistä, päätöksentekoprosessia, sekä käytiin läpi eri vaihtoehtoja opintojen aloittamista koskevan viranomaisharkinnan vähentämiseksi tai osittaiseksi poistamiseksi. Työryhmä oli erimielinen eikä esittänyt harkinnan toteutukseen merkittäviä muutoksia. Ehdotuksissa painotettiin koulutustarvearvioinnin laadun kehittämistä muun muassa koulutusneuvontaa ja uraohjausta hyödyntämällä sekä opintojen tukemista koskevan päätöksenteon keskittämistä alueellisille asiantuntijaryhmille. Lisäksi pidettiin tärkeänä lisätä työnhakijoiden tietoisuutta sivutoimisen työttömyysturvalla tapahtuvan opiskelun mahdollisuuksista.

Hallituksen puolivälitarkastelun yhteydessä sovittiin, että hallitus linjaa kesäkuun loppuun mennessä työ- ja elinkeinoministeriön selvityksen pohjalta voidaanko omaehtoisen koulutuksen tarveharkinnan ehtoja muuttaa. Selvitystyö on tällä hetkellä käynnissä.

Helsingissä 2.6.2017

Työministeri Jari Lindström